

Corona: uitzonderlijke omstandigheden

Deze rapportage heeft betrekking tot maart 2020. Het leven leven is er sinds maart echt anders uit komen te zien. Door de Coronacrisis en de vèrgaande gevolgen is er een nieuwe werkelijkheid ontstaan, die een grote impact heeft op ons allemaal. Gelukkig zijn veel kinderen en opvoeders veerkrachtig en sterk genoeg om met deze situatie om te gaan. Ook zijn er gezinnen bij wie het een positieve uitwerking heeft: noodgedwongen meer quality time met elkaar en 'lucht' dankzij het wegvallen van school, sport, sociale verplichtingen en werk. En sommige kwetsbare gezinnen laten in deze tijd ineens veel kracht zien; doordat hulpverlening op afstand staat, zijn zij meer op zichzelf aangewezen en komen ze tot eigen oplossingen.

Maar tegelijkertijd worden kwetsbare mensen nu extra geraakt worden. **Kinderen en gezinnen in kwetsbare situaties hebben tijdens deze Coronacrisis harder dan ooit hulp nodig. Zeker als plekken die normaal ondersteuning, afleiding of veiligheid kunnen bieden, zoals scholen, dagbesteding en opvangcentra, dicht zijn.**

Voor bijvoorbeeld kinderen met een chronische ziekte, handicap of psychiatrische problematiek en hun gezinnen is het leven in Coronatijd ingewikkelder geworden. Dat geldt ook voor gezinnen die vóór de huidige crisis nog niet in zicht waren, maar nu wel hulp of ondersteuning nodig hebben omdat de spanningen thuis oplopen. En denk ook aan kinderen en gezinnen die getroffen zullen worden door sociale en economische gevolgen van de Coronacrisis.

Jeugdhulpverleners, scholen, wijkteams, jeugdhulpinstellingen en jeugdbescherming werken nu onder moeilijke omstandigheden. De meeste van hen zijn veerkrachtig en zetten zij alles op alles om kwetsbare kinderen en hun ouders zo goed mogelijk te blijven ondersteunen, begeleiden en behandelen. Daarbij moeten ze rekening houden met de mentale en lichamelijke gezondheid van de jeugd, met die van ouders én van henzelf. Bovendien maken de maatregelen die verspreiding van het coronavirus moeten tegengaan het juist voor hulpverleners niet altijd eenvoudig hun werk (veilig) te doen. Er wordt momenteel elke dag geïnnoveerd en geleerd.

De Zorg voor de Jeugd partners hebben, samen met kennisinstututen en andere partijen in het jeugddomein, de afgelopen Coronaperiode intensief samengewerkt om samen oplossingen te vinden en de continuïteit van hulp, zorg, ondersteuning en begeleiding aan gezinnen zo goed mogelijk te borgen en de schade te beperken. Dat is niet altijd makkelijk. Bovendien levert het Coronavirus schrijnende situaties en duivelse dilemma's op, bijvoorbeeld rond bezoeksregelingen. Welke keuze we ook maken, ons handelen is hierbij nooit zonder risico's. Beperken we de risico's voor de fysieke gezondheid van kinderen, ouders of hulpverleners, dan levert dat weer risico's voor de mentale gezondheid op en andersom.

Nieuwe richtlijnen en beleidskaders van het RIVM en het kabinet roepen steeds weer nieuwe vragen op. Samen met het NJi en in afstemming met het RIVM zorgen we dagelijks voor de vertaling van de richtlijnen naar praktische handelingskaders voor professionals in het jeugddomein en voor ouders, kinderen en jongeren. Er is vaak meer mogelijk dan soms wordt aangenomen.

Inmiddels zetten we voorzichtige stappen om de maatregelen te versoepelen. Op dit moment hebben we nog geen zicht op de bredere, psychosociale en maatschappelijke effecten van de crisis. Wel is duidelijk dat we nog een tijd in een 1,5 meter samenleving zullen moeten leven. Het lijkt evident dat er het nodige op ons en de hulpverleners af zal komen. Dan moeten we zorgen dat we klaarstaan. We hebben daarom **gezamenlijk een visie geformuleerd** en iedereen die betrokken is bij de ontwikkeling en begeleiding van kinderen opgeroepen vanuit deze visie te handelen. Opdat kinderen zich zo gezond, veilig en kansrijk mogelijk blijven ontwikkelen. En we hun opvoeders steunen waar dat kan.

Gevolgen voor het programma

Voor de uitvoering van het actieprogramma Zorg voor de Jeugd werkt de Coronacrisis uiteraard vertragend. Veel bijeenkomsten konden niet doorgaan en de prioriteit gaat (terecht) uit naar de

directe zorg voor kinderen, jongeren en gezinnen. Maar we zien ook een enorme versnelling. Bijvoorbeeld in een (h)echtere samenwerking tussen beroepsverenigingen, brancheorganisaties, gemeenten, ministeries, cliënten- en ouderorganisaties, kennisinstituten en andere partijen in het jeugd domein. En de snelheid waarmee we samen tot oplossingen komen. Een mooi voorbeeld daarvan is de gezamenlijke communicatie over Corona naar de jeugdsector via de site van het NJI. Ondersteund door een appgroep waarin rond de 90 communicatieprofessionals elkaar helpen en vinden als het gaat om allerhande communicatievragen. We zien verder dat er ongelooflijk veel maatschappelijke initiatieven loskomen die laten zien dat er veel creativiteit, hulpbereidheid en solidariteit is voor jeugdigen en jeugdhulpverleners.

Deze Coronacrisis biedt ook kansen om oude patronen los te laten en samen nieuwe oplossingen te introduceren. We maken ons er sterk voor dat de positieve effecten van deze Coronacrisis van blijvende aard zijn en daarmee de transformatie verder vooruit helpen. En waar mogelijk grijpen we het moment aan voor radicale oplossingen voor langlopende problemen.